

Szabados János (1944–2023)

Szabados János okleveles erdőmérnök életének 80. évében méltósággal viselt, hosszú betegség után 2023. december 7-én elhunyt.

Ennyi a rövid, szigorú, de tömény közlés. Volt viszont mögötte egy attraktív mérnöki és erdőmérnöki pályáiv. A közös egyetemünkön Janó – mert így hívtuk – évfolyamtársa, csoporttársa és négy évig kollégiumi szobatársa, azaz „kamerja” voltam, és rám esett az a megtisztelő, de fájdalmas feladat, hogy az életútját összefoglaljam. 1967-ben, a végzésünk után ugyan az egész országba „szétspriceltünk”, de a csoportunk – néha az évfolyam is – rendszeresen összejött, így ismertük egymás sorsát, örömeit és kudarcait is. A mondanivalóm ebből is fakad.

Mivel édesapja 1943 végén a visszacsatolt Észak-Erdélyben kapott hivatali állást, Janó 1944. június 30-án Kolozsváron született.

Röviddel ezután a világháború Budapestre sodorta a családot. Gyermekkorát végig itt töltötte. Általános iskolai éveit alatt – a katolikus családi tradícióknak megfelelően – vallásos nevelésben részesült, ez kihatott egész életére.

Középiskolának a család a budapesti „Mikszáth Kálmán Téri Gimnáziumot”, azaz a piaristák választotta. A vallási kötődésen túl a döntésben az is szerepet játszott, hogy ez az intézmény akkor az ország vezető középiskoláihoz tartozott. Ennek sikeres elvégzése után jött a pályaválasztás dilemmája.

Minisztériumi tisztviselő édesapja és nagyapja ügyész volta miatt osztályidegennek minősültek, ami behatárolta a lehetőségeket. Gimnáziumi tanulmányai, illetve a gyakori családi természet- és erdőjárás alapján választotta a Soproni Erdőmérnöki Főiskolát.

A felvételin igen magas pontszámot ért el, de piarista múltja miatt elutasították, azonban fellebbezett, és Gál János, az akkori főigazgató a felvétele mellett döntött.

Így lett tagja annak az 1962-ben induló évfolyamnak, amelyik ugyan a főiskolára felvételizett, de már a korábbi rangját visszakapó Erdészeti és Faipari Egyetem elsőéves balekjaként kezdhetette el tanulmányait.

Az egyetem erdőmérnöki karának akkori tanrendje igen sajátos volt. A szakmai tárgyak fele az erdőhöz, annak részletes biológiai, művelési, használati tudományához tartozott, de a másik fele alapos műszaki – mérnöki (a korábbi korok elnevezése szerint kultúrmérnöki) ismeretekkel ruházta fel az egyetemi polgárt. Janó mindkettőhöz gond nélkül kapcsolódhatott, nem volt tanulmányi problémája.

Az egyetemi élet sok lehetőséget kínált. Az akkori Egyetemi Színpad korán „beszippantotta”, rendszeres szereplője, de műsor-szervezője is volt. Az intézmény sportköre, a SMAFC még Selmechbányán alakult mint az országban első főiskolai sportegyesület, és a '60-as években az egyetemen belül számos sportágat űzhettek a hallgatók. Janó még a középiskolából hozta kosaras képzettségét, és a SMAFC II. megyei bajnokságba nevezett csapat – szó szerint is – oszlopos tagja volt.

Kiegyensúlyozott, konfliktuskerülő – sőt, ha kellett, akkor konfliktusmegoldó –, igen jó humorú személyiség volt.

Az egyetemi évek a teljes további életét más szempontból is meghatározták. Az Egyetemi Színpad, a kosárlabda, illetve a teljes egyetemi lét során alakult ki kapcsolata faiparos évfolyamtársunkkal, Schneider Mártával, akivel ötödév végén házasságot kötöttek. Márti – mint mérnök is – segítette munkájában, várta, ha messze dolgozott, követte, ha a munkája más városba szólította, és – nem mellékesen – született három gyermekük. Végig, 57 éven át kitartottak egymás mellett.

Egyetemi éveit alatt komolyabb szakmai kötődése alakult ki a Geodézia Tanszékkel, így a földmérés tudományával. A Kossuth-díjas Bezzegh László professzor szintén erdőmérnökésként végzett, de az oktatói pályája előtt a MOM geodéziai műszergyárában főkonstruktor, még azelőtt pedig vadászpilóta volt. Ebből eredően magas szinten tanította a fotogrammetriát. Janó diplomaterve is ezzel foglalkozott, a Keleti pályaudvar tornyából készített sztereófotók kiértékelésével dolgozta fel a Baross tér akkori állapotát.

Édesapja 1965-ben elhunyt. Anyagi következménye az lett, hogy a kor szabályainak megfelelően társadalmi-tanulmányi ösztöndíj szerződést kötött a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalattal. Ebből eredően ez volt az első munkahelye. Az akkori térképészet gerincét – hiszen nem volt még műholdalapú helymeghatározás – a háromszögelés alkotta. Ennek hálózatán a pontos szög- és távolságmérés mellett fontos alap volt az egyes háromszögek oldalhosszának megállapítása is. Erre akkor vezették be az elektrofizikai távmérés módszerét. Janó ebbe csöppent bele. A vele járó országjárás, illetve a szükségszerűen éjszaka végzett munka már nehezen illett bele a közben gyermekessé vált család működésébe, ezért munkahelyét váltva a Dunántúli Vízügyi Építő Vállalatnál a Fertő térség környéki beruházásokon építészeti munkát végzett.

Tervezői vénáját kielégítendő, innen átváltott a MÉLYÉPÍTÉSTERV, illetve az ERŐTERV cégekhez. Mivel szolgálati lakást is kaptak – ez az akkorra már háromgyerekes családnak fontos volt –, az akkori Leninvárosban a hőerőmű építkezésének tervezői művezetését látta el.

A korszak lezárásaként Paksra került, az atomerőmű beruházásához. Annak a munkának a vezetését bízták rá, ami az építkezés organizációját jelentette. A lényege: megtervezni azt a logisztikai problémahalmazt, ami az építőanyagok, az épületszerkezetek, az egyébként nem kisméretű gépi berendezések fogadását, a beépítésig tartó ideiglenes tárolását, valamint beépítését szervezte, bonyolította le. Ez egy családi ház hasonló folyamatában is átgondolandó kíván, de az ország akkori legnagyobb – és legbonyolultabb – fejlesztésénél igen fontos szereppel bírt.

Ebben segítette az is, hogy közben a Műegyetemen abszolválta a szervező szakmérnöki posztgraduális képzést. A paksi feladat új megközelítést is kívánt, ebben – országosan először – segített az akkori IBM számítástechnikai rendszerének a közreműködése, egy hálózati program közös kidolgozásával és alkalmazásával.

Az erőmű 1984-ben elkészült, így a munkája is megszűnt. Lezárult a „kultúrmérnöki” korszak első szakasza, mert a Pilisi Parkerdőgazdaság Visegrádon adott neki feladatot, a műszaki fejlesztési osztály vezetését bízták rá.

Ez a korszak is számos kihívást tartogatott számára. Ebben az időben alkalmazta az erdőgazdaság Makovecz Imre építész. Feladata a még kialakulóban lévő – ma már kiterjedt – közjóléti tevékenység tárgyi körülményeinek építészeti tervezése volt. Janónak és munkatársainak az akkor már neves művész zseniális vízióit kellett tartamosan működő létesítményekké formálni, amiből a működés feltétele ugyan mindig sikerült, de a tartamosság már sok helyen hibázott. A közös munka tárgyi elemei ma is megtekinthetők a visegrádi erdők kirándulóhelyein, Mogyoróhegyen stb.

A rendszerváltás során belépett az MDF-be. Tagja lett az ennek keretében szervezett Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakértői Kollégiumnak. 1991-ben bekerült a Földművelésügyi Minisztériumba, annak az Erdészeti politikai Osztályát vezette. Feladata az egyes, erdőre érintő szabályozások összehangolása, a koherencia megteremtése volt, emellett az új erdőtörvényt kellett előkészíteni. Utóbbinak az volt az érdekessége, hogy nem elég az erdők érdekében szakmailag megalapozott normaszöveget alkotni, hanem figyelembe kell venni azt is, hogy az a döntés folyamata során a legkevésbé sérülhessen.

Innen került át 1992 októberében az Állami Vagyongazdálkodási Rt.-hez az erdészeti portfólió igazgatójaként. Az akkor már hatályos törvény miatt kötelező volt az erdőgazdaságok átalakítása is, ennek levezénylését bízták rá és munkatársaira. Utólag nyugodtan mondhatjuk, hogy ez volt élete főműve.

Az állami erdőgazdasági részvénytársaságok a létrejöttük 30 éves évfordulóját a múlt évben ünnepelték. Ebből az alkalomból 2023. november 21-én Sopronban nagyszabású ünnepséget szerveztek, erre Janó is meghívást kapott. Azon személyesen – az egészségi állapota miatt – már nem tudott részt venni, de részletes, mindenre kiterjedő előadását felolvasták. A levelének teljes szövegét az Erdészeti Lapok 2023. decemberi száma az 507-508. oldalon teljes terjedelmében közölte. Nekem sem lehet más a feladatom, minthogy felhívjam rá a figyelmet, mert annál jobban nem lehet rávilágítani arra, hogy akkor és ott mi volt a fontos, és annak hogyan lehetett eleget tenni.

Az akkori döntések nehézségét az adta, hogy a korábbi struktúra átalakítása kötelező volt, de nem volt konszenzus abban, hogy mi legyen az eredmény. A döntésben közreműködő számos politikai párt között nem volt kettő olyan, amely a változást azonos formában képzelte volna el. Emellett a privatizáció elvi lehetőségei hiényszerű fellépést is feltételeztek, amit – elsősorban az erdők érdekében – mindenképpen meg kellett akadályozni.

Ilyen körben született az a megoldás, hogy az új cégek az erdőt magát csak kezelésre kapják, az állam tulajdona megmarad; az új részvénytársaságok az erdők kezeléséhez elválaszthatatlanul szükséges berendezéseket, infrastruktúrákat törzstőkeként kapják; a feladathoz akkor nem feltétlenül szükségesek tőketartalékba kerülnek; és a működéstől nem idegen a profittermelés sem.

Az ilyen elven alapított részvénytársaságok ünnepelték tavaly a három évtizedes fennállásukat. A szám önmagában azt jelenti, hogy az annak idején felállított modell tartamos működést tett és tesz lehetővé, ami – ha erdőről van szó – más önmagában is nagy érdem.

Az indulás nehézségein túljutva még sikerült a Nyírerdő csődvészélyét elhárítani, de 1995 júliusában összevonták az Állami Vagyongazdálkodási Rt.-t az Állami Vagyongazdálkodási Rt.-vel.

kezelő Rt.-t az elviekben konkurensnek is tekinthető Állami Vagyongyűnköséggel, és létrejött az Állami Privatizációs és Vagyongkezelő Rt. Ennek során azonnal megszűnt Janó munkahelye, tovább nem igényelték közreműködését. Még egy ideig néhány erdőgazdasági rt-nél felügyelőbizottsági, illetve igazgatósági tag lehetett, később az is megszűnt. De a műve – mint szó volt róla – azóta is működik.

Visszatért kultúrmérnöki „énjéhez”, és a nagy hőerőművek beruházásánál kezdett dolgozni. Nem kis feladatokat kapott, például létesítményi főmérnöke volt a Mátrai Erőmű füstgáz-kéntelenítő projektjének, amely akkor 12 milliárdos ráfordítással valósult meg. Ezzel a környező erdők kénsszennyezése is megszűnt, a levegő lényegesen tisztább lett. Szintén létesítményi főmérnökként vett részt a Pécsi Hőerőmű 50 MW teljesítményű blokkjának fatüzelésre való átalakításában, majd közreműködött Bataapátiban a nukleáris hulladéktároló megvalósításában.

Nyugdíjas éveit családjá, három gyermeke és azok házastársai, tíz unokája körében Szentendrén töltötte. Feleségével, Mártával aktív részt vállalt a város katolikus közösségének életében, valamint a nagycsaládosok szervezetében.

Az első egészségügyi jelzést a 2013 évben adta a sors, de azt orvosai segítségével sikerült kezelni. A kór viszont kiszemelte magának, és három éve több síkon támadta, amit a konokságig komoly elszántsággal, kemény harcoként – orvosai sokszor innovatív beavatkozása mellett – igyekezett elhárítani. Mindeközben megmaradt pozitív életszemlélete, humora, a jövőbe vetett reménye is.

A sors nem adta meg neki a győzelem örömet. 2023. december 7-én családjá körében lelkét visszaadta Teremtőjének. December 22-én a szentendrei Katolikus Temetőben családtagjai, korábbi munkatársai, ismerősei és tisztelői körében mi, a csoport- és évfolyamtársai is búcsút vettünk tőle. Kívánjuk, teljesüljön az a vágya, hogy az Úr közelében megnyugvást találjon.

Kádár Zoltán

Három kollégámra emlékezem, akik még 2023-ban távoztak el közülünk. A valamikori Kisteleki Erdészetről kezdték pályafutásukat. Bár különböző munkakörben és más pályáin alatti, de közös életcélal és ezt vezető szakmai és főleg erdőszerepével végezték munkájukat. Közös kapcsolat volt, hogy egy helyen kezdtünk. Itt tanultuk ki a szakma gyakorlatát, és itt alakult ki az a szellem, ami a későbbi munkánkat és egymás segítségét jellemezte.

Vízhányó László (1964–2023)

közössége tagjainak és nekem az emlékezetemben megmaradt.

Laci ambiciózus és szorgalmas fiatalemberként, már két kis gyermekkel a családjá-

ban, kezdte a munkáját. Ami rövid időt eltöltött az erdészetről, abból kiderült, hogy jó csapatépítő és a gépüzemi munkatársakat motiválni tudó vezető lehet. Már akkor, levelező tagozaton, közgazdász szakon tanult a budapesti „Közgazdán”.

Az átszervezés során, amit a rendszerváltás hozott magával, és a lényege az volt, hogy a fizikai munkakörökben vállalkozói munkavégzéssel váltsuk ki az állandó dolgozói alkalmazást, kendőzetlenül mondta ki azt a lehetőséget is, hogy a gépüzem felszámolása során ő is része lehet a leépítésnek. Átkerült a Szegei Erdészethez, és teljes leterhelésben – reggeltől estig – végezte a munkáját. Sajnos rá is ment a családi élete. Tudom, hogy ez alapvetően két félen múlik (néha többön is), de ennyi évtávlatból ne keressük a hibát. Mindezek miatt a szakmai munkájába menekülve iparkodott a lehető legnagyobb teljesítményt nyújtani. Erre emlékeznek a kollégák úgy az erdőgazdaságnál, mint a teljes államerdészet szintjén is.

A fahasználatot és a kereskedelmet szeretett, a vadászatért rajongott. Az erdőfelújításokat és az erdőápolásokat is kézben tartotta, tudván, hogy a következő generációnak is biztosítani kell az erőforrásokat! Mint vezető ezeket tartotta fontosnak a közösségépítés során.

Mindig vágyódott újra családban élni, amit már kicsit későn és kevés szerencsével sikerült is megvalósítania. Kissé fanyar humorral dicsekedve mondta, hogy unokájával egy időben fia született. Ezután másként látta a világot. Cseppet sem hanyagolta el a munkáját, de toleránsabb és megértőbb lett. Baráti körben mondtuk, hogy Laci jó irányban megváltozott. Pár nehézség dacára, de rendezettnek tekintette a sorsát. Ekkor jött a hirtelen betegség, és mi szinte tehetetlenül, de aggódva figyeltük. Tudtuk, hogy nehéz és szinte kilátástalan küzdelem az övé, de bízunk az isteni kegyelemben. A Teremtő hívó szava február 12-én érte...mennie kellett.

Virág Lajos (1948–2023)

Kollégánk, a csengelei erdész mint Lajos bácsi marad meg emlékünknél. Kisteleken született, és ott is élte le a teljes életét. A helyi gimnáziumban érettségizett, majd a kétévnyi katonai szolgálata után helyezkedett el az erdészetről. Volt pénztáros, majd a fagyártmány-üzem műszakvezetője, szállítási ügyintéző és végül a rendszerváltás utáni időtől kerületvezető erdész.

Ahogy az erdészethez belépett, elkezdte levelezőn az erdészeti technikumot, megszerzte az erdésztechnikus képesítést, és emellett megszerette a szakmánkat is. Minden munkakörben, amit rábíztak, igyekezett jól megfelelni. Végzetlenül türelmes és precíz volt. Munkájára igényes, és ezt várta el a rábízott dolgozóitól, majd a vállalkozóktól is.

Nem szeretett a kapkodást a munkavégzés során. Itt ebben a térségben kisebb erdőtümbök vannak, és így több önkormányzati területen van egy-egy erdészkerület. Motorkerékpárral vagy rossz idő esetén a sárga Wartburg-jával folyamatosan járta és őrizte a reá bízott erdőket. A községek vezetői ismerték, és ha segítség kellett, tudták, hogy számíthatnak rá.

Nem rajongott a vadászatért, és mégis nagyon jó baráti viszonyt ápolt a területén lévő vadásztársaságokkal. Itt sok barátja volt.

A hatvan éves kort betöltve nyugdíjba vonult, de még két évet szolgálatban töltött. Nyugodt, rendezett családi élete volt. Feleségével megértették egymást, és lányukat-vejükét, fiukat-menyüket és az unokákat nagyon szerették.

Sajnos 2012-ben egy infarktus legyengítette. A legendás munkabírását, erejét elvette. Szeretett volna többet segíteni a családjának, de már nem volt a régi. Talán ezt el is fogadta, vagy felénk-velünk ezt elhitette. Február 24-én hunyt el, március 8-án búcsúztattuk. Emlékeire kopjafát állítottak a kollégák, barátok a csengelei öreg „Móra” tölgyeknél.

Fekete Péter (1956–2023)

Kollégámat még diákként a szegedi erdésztechnikumban ismerem meg mint két évvel fiatalabb korosztályú „keresztfiú” osztályban tanuló. A legendás Szenthe László osztályfőnök és hasonló szakmai szeretettel elkötelezett tanár egyengette tanulmányainkat. Már diákként kulturális szervező és iskolaújság-szerkesztő volt.

Végzés után pár vargabetűt leírva, vagy fél évtized után elkezdte az erdészeti munkát mint fizikai dolgozó, majd a szegedi falemezgyárnál rönkátvevőként szerette meg az erdész- és fafeldolgozó technikusai képesítést.

Erdészkerületét olyan számára szerencsés körülmények között kapta meg, hogy az a szülői tanyájukat is magába foglalta. Nagyon szeretett volna bizonyítani, hogy a késői szakmai kezdés nem volt hátrányára. A gyerekkorától szeretett és ismerős erdőkben dolgozhatott. Szépen ápolt erdősítések és pontosan végrehajtott fakitermelések jegyezték munkáját.

Átszervezés után, mikor a Kisteleki Erdészet megszűnt, ő az Ásotthalmi Erdészet állományába került. Itt is becsülték munkáját, és elismerően mondta nekem, hogy megdicsérték pontosságát is. Szerette a vadászatot, és mint hivatásos vadór mellékállásban dolgozott a területén lévő vadásztársaságnál.

Nagy területű kerülete volt, de mindig szerte időnként bejárni az erdőket, azokat is, amelyekben éppen nem történt munkavégzés. Jó gazdája volt a rábízott erdőnek.

Munkáját támogató családjá volt. Felesége végtelen szeretettel gondoskodott róla, és közösen nevelték három fiukat. Az a szerencsés helyzet adódott, hogy két évvel ezelőtt, elérvén a szükséges szolgálati éveket, nyugdíjba vonulásakor fiának tudta átadni az erdészkerületét.

Erdőápoló fakitermelő vállalkozást folytatót párfor munkacapatával, és ebben dolgozott nyugdíjasként.

Egész élete folyamán kereste a helyét ebben a világban. Családjá türelmes szeretetében és az általa szeretett erdejének nyugalmában találta csak meg. Harcolt... és váratlanul vége lett a harcnak. Az általa szeretett nagyszülők sírhelyére temettük el, erdészhimnusz és vadászskürtök hangjaira.

Sere Ferenc

Nagy érdeklődés mellett zárult a regisztráció az Iskolában az Erdő Programra

Február 5-én indult az Országos Erdészeti Egyesület által koordinált Iskolában az Erdő Program regisztrációja, ahol köznevelési intézmények pályázhattak a 6-14 éves diákok számára erdei iskolai tematikus foglalkozások lebonyolítására.

A program keretében a minősített Erdészeti Erdei Iskolák erdőpedagógusai magyarországi köznevelési intézményekbe látogatnak el, ahol az erdők és fenntarthatóság témakörében tartanak foglalkozást 20-30 fős általános iskolás csoportoknak, így a környezeti nevelés segítése játékos, erdőpedagógiai módszereken alapuló ismeretszerzéssel valósul meg.

Míg az erdőpedagógusok által tartott foglalkozások felhívják a gyermekek figyelmét a természet felé való törődés fontosságára, addig az iskolákban maradó erdőpedagógiai csomag eszközeinek segítségével a program megteremti a lehetőséget a témakörben való további elmélyülésre is.

Az erdőgazdaságok közel negyven éve elsőként létesítettek olyan intézményeket, ahol a személyes tapasztalatszerzés alkotja a természet szeretetére való nevelés lényegét. Az Országos Erdészeti Egyesület által minősített több mint harminc hazai erdészeti erdei iskola a fenntarthatóságra nevelés legfontosabb helyszínei közé tartozik.

Február 6-án délre a programra regisztráló intézmények száma elérte az 500-at, így az Egyesület lezárta a jelentkezést. A legtöbben Pest várme-

gyéből jelentkeztek, az iskolák számát tekintve pedig Debrecen lett a legtöbbet pályázó vidéki település.

A program tavaszi ütemében több mint 30 ezer diák vehet részt az erdőpedagógiai foglalkozásokon. Ősszel ismét lehet majd pályázni a diákok környezeti nevelését támogató kezdeményezésre.

Az Iskolában az Erdő Program az Európai Unió Emisszió-kereskedelmi rendszerének (ETS rendszer) kvóta felhasználásából valósul meg az Agrárminisztérium közvetlen közreműködésével, az Energiaügyi Minisztérium támogatásával, a Belügyminisztérium és a Fenntarthatósági Témahét szakmai partnersége mellett.

Országos Erdészeti Egyesület

Iskolában az Erdő

További információk:

www.iskolabanazerdo.hu

#oee #iskolabanazerdo #erdeiiskola

Koordinátor:

1866 óta
az erdők szolgálatában

STIHL

**KÖRNYEZETKÍMÉLŐ
VÁLASZTÁS
PROFI MUNKÁKHOZ**

STIHL MOTOMIX
ÜZEMANYAG-KEVERÉKEK